

สารบัญ

บทที่ 1	สถาปัตยกรรมศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและสังคม	1
1.	สถาปัตยกรรมศาสตร์	1
2.	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6
3.	ประชากร	8
4.	การปกครอง	9
5.	การศึกษา	11
บทที่ 2	พัฒนาการทางประวัติศาสตร์	13
1.	การตั้งถิ่นฐาน	13
2.	ลำดับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์	17
บทที่ 3	มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	37
1.	มรดกทางธรรมชาติ	38
	พืชพรรณไม้	38
	สัตว์นานาชนิด	38
	แร่ธาตุ และรัตนชาติ	40
	ต้นน้ำลำธารและแหล่งน้ำสำคัญ	40
2.	มรดกทางวัฒนธรรม	41
2.1	โบราณวัตถุ โบราณสถาน	41
	โบราณวัตถุ	42
	โบราณสถาน	53
	แหล่งโบราณคดี และแหล่งประวัติศาสตร์	61
	ย่านประวัติศาสตร์	73
	แหล่งอุตสาหกรรม	74
	สถาปัตยกรรมดีเด่น	74
	รูปปั้น อนุสาวรีย์	80
	สิ่งสำคัญคู่บ้านคู่เมือง	81
2.2	ศิลปหัตถกรรมและงานช่างท้องถิ่น	82
	ประติมากรรม	82
	พระเครื่องเมืองพะเยา	85

ช่างฝีมือชาวบ้านรอบกว๊านพะเยา	89
ตีเหล็กบ้านเจน	94
ศิลปหัตถกรรมอำเภอจุน	97
การทำกระดาษสาบ้านสันป่าจิว ตำบลแม่อิง	99
2.3 ภาษาและวรรณกรรม	102
จารึก	102
ตำนาน	103
วรรณกรรมคำขอ	118
วรรณกรรมคำร้อง	120
2.4 การละเล่นพื้นบ้านและนาฏศิลป์	128
การละเล่นของเด็ก	128
นาฏศิลป์พื้นบ้าน	152
2.5 ศาสนา พิธีกรรม ความเชื่อ	160
ศาสนบุคคล	161
ศาสนธรรม	162
2.6 ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	173
การแต่งกาย	173
การกินอยู่	175
กิริยามารยาท	176
ประเพณีที่คนในท้องถิ่นยึดถือปฏิบัติ	176
บทที่ 4 ภูมิปัญญาชาวบ้านและเทคโนโลยีท้องถิ่น	187
การรักษาโรค	187
การกินอยู่	200
บทที่ 5 เอกลักษณ์ของเมืองพะเยา	215
1. เอกลักษณ์ทางธรรมชาติ	215
2. เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	218
วัฒนธรรมอาหารการกิน	220
ขนบธรรมเนียมประเพณี	222
บทที่ 6 บุคคลสำคัญของท้องถิ่น	229
บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์	229
บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม	248

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. 2544. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์
และภูมิปัญญา จังหวัดพะเยา. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการฯ.

บทที่ 7 พระมหากษัตริย์คุณในการพัฒนาท้องถิ่น	255
บรรณานุกรม	267

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. คณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. 2544. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์
และภูมิปัญญา จังหวัดพะเยา. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการฯ.